

[Avaleht](#) > ... > [Perekonnaasjad Ja Pärimine](#) > [Abielu Lahutamine Ja Kooselu Lõpetamine](#) > [Spain](#)

Abielu lahutamine ja kooselu lõpetamine

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Hispaania

1 Millistel tingimustel abielu lahutatakse?

Pärast seadusega nr 15/2005 kehtestatud reformi ei ole Hispaanias lahutuse saamiseks nõudeid, mis oleksid seotud eelneva lahuseluga või seadusest tulenevate põhjustega.

Abielu lahutamise menetlust võib alustada ühe või mõlema abikaasa avalduse alusel või ühe abikaasa avalduse alusel teise abikaasa nõusolekul. Abielu lahutamise otsuse saamiseks piisab sellest, kui on täidetud järgmised tingimused:

1. abielu sõlmimisest on möödunud kolm kuud, kui lahutust taotlevad mõlemad abikaasad või kui seda taotleb üks abikaasa teise abikaasa nõusolekul;
2. abielu sõlmimisest on möödunud kolm kuud, kui lahutust taotleb ainult üks abikaasa;
3. lahutust võib taotleda pärast abielu sõlmimist ilma mis tahes ooteajata, kui on tõendeid selle kohta, et ohus on avalduse esitanud abikaasa või mõlema või ühe abikaasa laste elu, füüsiline heaolu, vabadus, kõlbeline puhtus või seksuaalvabadus ja -puutumatus.

Eespool esitatud tingimustest järeldub, et avalduse esitamiseks ja abielu lahutamiseks piisab sellest, kui üks abikaasa ei soovi enam abielu jätkata. Seejuures ei ole kostjal õigust seda mõjuvatel põhjustel vaidlustada, kui eespool nimetatud periood on möödunud, kusjuures viimati nimetatud juhul puudub ka igasugune ooteaeg.

Lahutusmenetlus võib olla konsensuslik või vaidlusalune.

Esimesel juhul peab taotlusele olema lisatud kokkulepe, milles on sätestatud kokkulepitud meetmed seoses vanemate hooldusõigusega, mida nad teostavad laste suhtes ühiselt, ja kui on asjakohane, laste selle vanemaga suhtlemise ja viibimise korraldamine, kes tavapäraselt nendega koos ei ela, vajaduse korral lapselaste ja vanavanemate külastamise ja suhtlemise korraldamine, võttes alati arvesse laste huve, võimalike lemmikloomadega seonduva korraldamine, arvestades pereliikmete huve ja looma heaolu; vajaduse korral kooselu ja hooldusperioodide jaotamine, samuti loomahooldusega seotud kulud, kodu ja sisustuse kasutamine, abielu ja hoolduse kuludes osalemine, samuti nende ajakohastamise alus ja mis tahes tagatised, vajaduse korral abieluvararežiimi likvideerimine, ja kui on asjakohane, elatise maksmine ühele abikaasast.

Teisel juhul tuleb avaldusele lisada ettepanek meetmete kohta, millega tuleks reguleerida lahutuse või lahuseluga õiguslikke tagajärgi ning mida arutatakse menetluse käigus, ning kui abikaasad üksmeelt ei saavuta, teeb otsuse kohtuasutus.

Igal juhul on kohtul pädevus tegeleda piiratud teovõimega alaealiste lastega või vanemaealiste lastega, kellele kohus on määranud vanematoetuse meetmed.

Kui laps ei ole, kuulub pädevus (osapoolte valikul) kohtuametnikule või notarile.

Diplomaatilised või konsulaarametnikud, kes täidavad neile määratud notariaalseid ülesandeid, ei saa kinnitada

lahuselu ega lahutuse ametlikku dokumenti.

Abielu kehtetuks tunnistamist, ametlikku lahuselu ja lahutust käsitlevaid sätteid kohaldatakse täiel määral kõigi sama- ja erisooliste isikute abielude puhul, sest seaduse nr 13/2005 kohaselt kehtivad abielule samad tingimused ja samad õiguslikud tagajärjed olenemata sellest, kas abikaasad on samast või erinevast soost.

2 Millistel alustel abielu lahutatakse?

Pärast seadusega nr 15/2005 ellu viidud reformi ei ole Hispaanias abielu lahutamiseks vaja esitada mingeid põhjuseid, sest abielusideme säilitamist loetakse abikaasade vaba tahte väljenduseks.

Ainus nõue on, et artiklis 1 viidatud perioodid on lõppenud.

3 Millised on abielu lahutamise õiguslikud tagajärjed seoses

3.1 abikaasadevaheliste isiklike suhetega (nt perekonnanimi)

Abielulahutuse esimene õiguslik tagajärg on see, et abieluside on katkestatud. Sellega lõpeb abielusidemest tulenev kooselukohustus ja vastastikuse abistamise kohustus ning mõlemad abikaasad võivad vabalt uuesti abielluda.

Hispaania õiguse alusel ei nõuta, et naine peab abiellumise korral võtma abikaasa perekonnanime, nagu seda võidakse nõuda mõnes muus riigis.

3.2 vara jagamisega abikaasade vahel

Abielulahutuse tulemusel lõpeb abikaasade abieluvararežiim ja sellega kaasneb ühisvara jagamine – see on protsess, mis on kindlaks määratud abielu suhtes kohaldatava vararežiimiga.

3.3 abikaasade alaealiste lastega

Ametlik lahuselu, abielu kehtetuks tunnistamine ja lahutus ei vabasta vanemaid kohustustest oma laste vastu.

Seoses abielust pärit lapsi puudutavate meetmetega tuleb otsustada järgmine:

1. laste hooldusõigus,
2. vanema õigused ning
3. vanema külastamise ja tema juures viibimise kord. Kõik need meetmed kuuluvad vanemliku vastutuse alla, nagu on viidatud ELi õigusaktides.

Vanema hooldusõigust vanemliku vastutuse vormina tuleb alati teostada laste huvides vastavalt nende isiksusele ja austades nende õigusi ning kehalist ja vaimset puutumatus. See sisaldab järgmisi kohustusi ja õigusi:

1. hoolitsus, hooldusõigus, toit, kasvatus ja täielik haridus,
2. esindamine ja vara valitsemine ning
3. alaealise viibimiskoha üle otsustamine, mida võib muuta vaid mõlema vanema nõusolekul; kui nõusolekut saavutata, siis kohtu loa kaudu. Alaealiste laste elukoha muutmine ilma mõlema vanema nõusolekuta võib kujutada endast lapsröövi.

Hooldusõiguse üle otsustamisel määravad lapse parimad huvid, kas seda jagatakse või antakse ühele vanemale.

Hispaania autonoomsetes piirkondades on erinevad õigussüsteemid oma perekonnaõiguslike normidega, mida tuleb uurida iga juhtumi puhul.

Tsiviilseadustikuga sätestatakse, et kui eelnevalt esitatud kokkuleppes taotlevad vanemad laste ühist hooldusõigust või kui menetluse ajal jõutakse sellisele kokkuleppele, tuleb neile anda laste ühine hooldusõigus. Kui kokkulepet ei ole võimalik saavutada, võib kohus otsustada hooldusõiguse üle ühe menetluspoole taotluse ja prokuratuuri (*Ministerio Fiscal*) sellejärgse aruande alusel, lähtudes lapse parimate huvide nõuetekohasest kaitsest. Hispaania kõrgeima kohtu praktikas on sätestatud, et ühine hooldusõigus ei ole erand, vaid tavaline ja

isegi soovitatav meede, sest sellega rakendatakse laste õigust olla kontaktis mõlema vanemaga isegi kriisiperioodil, kui see on võimalik.

Seoses abielust pärit laste ülalpidamisega kohaldatakse põhimõtet, et vanemate lahkumine ei vabasta neid vastutusest laste ees ja mõlemad peavad osalema lapse ülalpidamises. Ülalpidamine hõlmab kõike, mis on oluline seoses toidu, eluaseme, rõivaste ja tervishoiu, kasvatus ja haridusega, kui laps on alaealine ja isegi selle järel, kui laps ei ole endast olenemata põhjusel saanud lõpetada oma haridust.

Tavaliselt tähendab see, et laste isikuhooldusõiguseta abikaasa peab laste isikuhooldusõiguse saanud abikaasale tegema elatismakseid seni, kuni lapsed saavutavad majandusliku sõltumatuse või jõuavad olukorda, kus nad peaksid olema majanduslikult sõltumatud, kuid ei ole seda nende enda süül. Kui määratakse ühine hooldusõigus, siis ajal, mil lapsed on ühe vanema juures, kannab tavapärased lastega seotud kulud (rõivad, toit või eluasemekulud) tavaliselt see vanem ning ülejäänud kulude jaoks avatakse ühiskonto, kuhu kumbki vanem teeb igakuiseid sissemaksid või maksab proportsionaalselt oma rahalise seisuga. Kui aga kahe lapsevanema rahaline seis on väga erinev, ei takista miski ühte vanemat andmast teisele vanemale teatavat rahasummat, et too saaks kanda lastega seotud kulusid ajal, mil lapsed on tema juures.

Kohtute üldnõukogu (*Consejo General del Poder Judicial*) on koostanud [tabelid lapse ülalpidamismaksete kindlaksmääramiseks perekonnaasjades](#) ning pakub veebirakendust, mille abil on lihtne teha iga juhtumi kohta arvutusi. Tegemist on pelgalt juhistega.

3.4 abikaasa ülalpidamise kohustusega?

Abikaasal, kes lahuselu või lahutuse tõttu jääb teise abikaasaga võrreldes rahaliselt ebavõrdsesse seisu ning on halvemas olukorras kui enne abielu purunemist, on õigus saada hüvitist kas ajutise või tähtajatu toetusena või ühekordse maksena, nagu on määratud kokkuleppes või kohtuotsuses.

Mõnes piirkonnas on sellega seoses vastu võetud erisätted.

4 Mida tähendab õigusmõiste „lahuselu” igapäevaelus?

Ametlik lahuselu tähendab, et abikaasad ei ela enam koos; teisisõnu lõpetab see kooselu kohustuse, kuid abieluside jääb kehtima. Samuti kaob võimalus siduda teise abikaasa vara majapidamises vajalike tehingute tegemisega.

5 Millised on lahuselu eeltingimused?

Nii nagu lahutuse puhul, ei ole pärast seadusega nr 15/2005 ellu viidud reformi Hispaanias lahuselu alustamiseks vaja esitada mingeid põhjuseid, sest abielusideme säilitamist loetakse abikaasade vaba tahte väljenduseks.

Ainus tingimus on, et enne lahuselu menetluse algatamist peab abielu sõlmimisest olema möödunud teatav minimaalne aeg (välja arvatud teatavatel juhtudel). Need ajavahemikud on samad mis lahutusmenetluses, nagu on sätestatud punktis 1.

6 Millised on lahuselu õiguslikud tagajärjed?

Ametliku lahuselu mõju on sama mis lahutusel: abikaasad ei ela enam koos ja teise abikaasa vara ei saa enam siduda majapidamises vajalike tehingute tegemisega alates lahuselu käsitleva lõpliku kohtuotsuse või selle väljakuulutamise kuupäevast või ajast, mil mõlemad abikaasad on andnud ametlikule dokumendile oma nõusoleku. Erisus seisab selles, et lahuselu lõdvendab abielusidet, kuid ei lõpeta seda.

Leppimine on seega võimalik, sest abieluside ei ole lõpetatud. Et leppimisel oleks õiguslik mõju, peavad mõlemad pooled eraldi sellest kohut teavitama. Kui aga abikaasadel on ühisvararežiim (näiteks *sociedad de gananciales*, mille kohaselt käsitatakse poolt ühe abikaasa sissetulekust teise abikaasa omandina), siis lahuselu korral see lõpetatakse ja asendatakse varalahususe režiimiga.

Samuti lõpeb kohtu kinnitatud (ja ka *de facto*) lahuseluga isaduse eeldus, mille kohaselt eeldatakse, et lapsed, kes on sündinud kuni 300 päeva jooksul pärast lahuselu algust, on abielumehe lapsed.

7 Mida tähendab mõiste „abielu kehtetuks tunnistamine” igapäevaelus?

Abielu kehtetuks tunnistamine (mida kohaldatakse nii sama- kui ka erisooliste isikute abielude suhtes) hõlmab kohtu kinnitust, et sõlmitud abieluga seoses eksisteerisid puudused, mille tõttu oli abielu algusest peale tühine. See tähendab, et kohtu kinnituse alusel käsitatakse abielu nii, nagu seda ei oleks kunagi eksisteerinudki, mistõttu ei olnud sellisel abielul kunagi õiguslikku mõju. Sellest tulenevalt taastatakse mõlema abikaasa vallalise seisund.

Abielu kehtetuks tunnistamise tulemusel lõpeb abieluvararežiim, toimub varaühisuse likvideerimine ning lõpeb kooselu- ja vastastikuse abistamise kohustus.

Erinevalt lahuselu ja abielu lahutamist käsitlevatest asjadest ei tule tühise abielu korral maksta hüvitist, sest see eeldab kehtiva abielu olemasolu. Seda olukorda leevendab võimalus, et heas usus toimunud abikaasale võidakse välja mõista kahjuhüvitis, kui tema abikaasa toimis abielu sõlmimisel halvas usus.

Neid õiguslikke tagajärgi, mis kehtisid enne abielu kehtetuks tunnistamist käsitleva kohtuotsuse tegemist, kohaldatakse edasi laste suhtes. Seega on need tagajärjed samasugused nagu lahuselu või abielulahutuse puhul.

Lisaks tsiviilkohtus kehtetuks tunnistamisele tunnustatakse Hispaanias ka tsiviilmõju, mida avaldavad kirikliku kohtu otsused, millega tunnustatakse kehtetuks kanooniline abielu, või paavstlikud otsused, mis puudutavad lühikest teostumatut abielu, mille puhul on nõutav kontrollimenetlus (sarnaneb välisriigi kohtuotsuse tunnustamise menetlusega). Seda kohaldab esimese astme kohus (*Juzgados de Primera Instancia*) (perekonnaasjadele spetsialiseerunud kohus, kui see on olemas). Selline tunnustamine tugineb 3. jaanuaril 1979 Hispaania Kuningriigi ja Püha Tooli vahel sõlmitud õigusasjade lepingule.

8 Millised on abielu kehtetuks tunnistamise eeltingimused?

Tingimused, mis viivad mis tahes kujul sõlmitud abielu kehtetuks tunnistamiseni, on järgmised:

1. nõusoleku puudumine abielu sõlmimiseks;
2. abielu sõlmiti olenemata sellest, eksisteeris vähemalt üks järgmistest abielu sõlmimist takistavatest asjaoludest;
3. abielu sõlmiti, kaasamata rahukohtunikku, linnapead või nõunikku, kohtuametnikku, notarit või ametnikku, kelle ees abielu sõlmitakse, või tunnistajate juuresolekuta;
4. abielu sõlmiti, kuigi ühel abikaasast puudusid abielu sõlmimise ajal õiged andmed teise abikaasa isiku või tema selliste isikuomaduste kohta, mis oleksid võinud mõjutada tema nõusolekut abielu sõlmida;
5. abielu sõlmiti sunni või moraalse sundimise mõjul.

9 Millised on abielu kehtetuks tunnistamise õiguslikud tagajärjed?

Abielu kehtetuks tunnistamise tulemusel käsitatakse abielu algusest peale kehtetuna. Sellest tulenevalt taastatakse abikaasade vallalise seisund.

Kuid laste ja heas usus toimunud abikaasa või abikaasade suhtes jäävad kehtima mis tahes tagajärjed, mis tekkisid kehtetuks tunnistatud abielu jooksul alates selle sõlmimisest kuni kehtetuks tunnistamise otsuse tegemiseni.

Varaühisuse likvideerimise korral ei saa halvas usus toimunud abikaasa osa mingist kasust, mida sai heas usus toimunud abikaasa.

Lisaks võib püsiva kooselu korral heas usus toimunud pool saada lisaks hüvitist mis tahes sellise majandusliku ebavõrdsuse korvamiseks, mida kehtetuks tunnistamine võis põhjustada.

10 Kas abielulahutusega seotud küsimusi on võimalik lahendada

kohtuväliselt?

Hispaanias on perelepitus reguleeritud riigi tasandil tsiviil- ja kaubandusajade vahenduse seadusega: [6. juuli 2012. aasta seadus nr 5/2012](#), millega võetakse Hispaania õigusesse üle 21. mai 2008. aasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/52/EÜ vahendusmenetluse teatavate aspektide kohta tsiviil- ja kaubandusajades.

Vahenduse suhtes kohaldatakse järgmisi üldpõhimõtteid: vabatahtlikkus ja vaba valik, erapooletus, neutraalsus ja konfidentsiaalsus. Lisaks neile põhimõtetele kohaldatakse reegleid või suuniseid, mille abil suunatakse vahendusmenetluse poolte tegevust, näiteks heas usus toimimise ja vastastikuse austuse ülesnäitamine ning poolte kohustus teha vahendajaga koostööd ja teda toetada.

Eespool nimetatud seadusega nr 5/2012 reguleeritakse vahendust piiriüleste vaidluste ehk selliste vaidluste korral, mille puhul vähemalt ühe poole alaline elukoht või harilik viibimiskoht on muus riigis kui mõne teise mõjutatud poole elukohariik, kui pooled otsustavad kasutada vahendust või kui vahenduse kasutamine on kohaldatava õiguse kohaselt kohustuslik. Samuti hõlmab see konflikte, mille võimalik või tegelik lahendamine toimub vahenduskokkuleppe alusel olenemata selle sõlmimise kohast. Seda kohaldatakse juhul, kui ühe poole elukohavahetuse järel otsustatakse kokkulepet täita või mõnda selle tagajärge jõustada teise riigi territooriumil.

Enamik autonoomseid piirkondi on võtnud vastu perelepituse seadused. Näiteks: Andaluusia – 27. veebruari 2009. aasta seadus nr 1/2009 perelepituse kohta Andaluusias; Aragón – 24. märtsi 2011. aasta seadus nr 9/2011 perelepituse kohta Aragónis; Astuuria – 23. märtsi 2007. aasta seadus nr 3/2007 perelepituse kohta; Kanaari saared – 8. aprilli 2003. aasta seadus nr 15/2003 perelepituse kohta; Kantaabria – 28. märtsi 2011. aasta seadus nr 1/2011 lepituse kohta Kantaabria autonoomses piirkonnas; Castilla-La Mancha – 24. mai 2005. aasta seadus nr 4/2005 perelepituse kui spetsialiseeritud sotsiaalteenuse kohta; Castilla-León – 6. aprilli 2006. aasta seadus nr 1/2006 perelepituse kohta Castilla-Leónis; Kataloonia (eriti oluline selles autonoomses piirkonnas, sest seal on selles valdkonnas välja töötatud oma seadusandlik pädevus, mille puhul nähakse Kataloonia tsiviilseadustiku artikli 233 lõikega 6 ette, et kohtuasutus võib suunata abikaasad lepitust käsitlevale teavitamiskohtumisele, kui ta leiab, et juhtumi asjaolusid arvesse võttes on veel võimalik kokkulepet saavutada); Valencia – 26. novembri 2001. aasta seadus nr 7/2001 perelepituse kohta Valencias; Galicia – 31. mai 2001. aasta seadus nr 4/2001 perelepituse kohta; Balearid – 9. detsembri 2010. aasta seadus nr 14/2010 perelepituse kohta Balearidel; Madrid – 21. veebruari 2007. aasta seadus nr 1/2007 perelepituse kohta Madridis; ning Baskimaa – 8. veebruari 2008. aasta seadus nr 1/2008 perelepituse kohta. Need seadused on vastu võetud vastavates autonoomsete piirkondade parlamentides.

Riigi tasandil on [tsiviilkohtumenetluse seaduse](#) artikli 770 lõikes 7 sätestatud, et lahuselu ja lahutuse korral võivad pooled vastastikusel nõusolekul taotleda menetluse peatamist lepituse eesmärgil.

Piiriüleste abieluvaidluste korral kohaldatakse nõukogu 25. juuni 2019. aasta määruse (EL) nr 2019/1111 artiklit 25, milles on öeldud: „Kohus kutsub nii kiiresti kui võimalik ja igas menetlusetapis kas otse või asjakohasel juhul keskasutuste vahendusel pooli üles kaaluma, kas nad soovivad kasutada vahendamist või mõnda muud alternatiivset vaidluste lahendamise võimalust, välja arvatud juhul, kui see on vastuolus lapse parimate huvidega, ei ole konkreetset juhul asjakohane või põhjustaks menetluses põhjendamatut viivitust.“

Lepitust on võimalik kasutada ka rahvusvahelise lapseröövi asjades, kuid sellisel juhul peab menetlus olema võimalikult lühike ja kohtumiste arv võimalikult väike ning mingil juhul ei tohi lepitusmenetluse peatamisel ületada lapseröövi menetlemise jaoks ette nähtud seadusjärgset tähtaega. Kui lepituse tulemusel saavutatakse kokkulepe (milles võidakse käsitleda ka muid küsimusi), peab kohtunik selle kinnitama, võttes arvesse kehtivaid seaduseid ja lapse parimaid huve. Samas erineb kohtualluvus lapseröövi asjades kohtualluvusest perekonnaasjades: lapseröövi asjades on pädevad üksnes provintside halduskeskuste kohtud, samas kui perekonnaasjades on pädevad kõik kohtud, sõltumata oma tööpiirkonnast. Seega kui kokkulepe puudutab erinevaid küsimusi, võib olla vajalik, et selle kinnitab mitu kohtunikku (lapseröövi puudutava osa provintsi halduskeskuse kohtunik ja muid küsimusi puudutava osa pädev perekonnaasjade kohtunik).

Sellistes tsiviilkohtumenetlustes, mis kuuluvad naistevastase vägivalla asjade kohtute (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*) pädevusse, on lepituse kasutamine keelatud.

11 Kuhu tuleb esitada abielu lahutamise, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamise avaldus? Millised on avalduse vorminõuded ja millised dokumendid tuleb lisada?

a. Kuhu avaldus esitada?

Kui Hispaania kohtute rahvusvaheline pädevus asja lahendada (sätestatud [nõukogu 25. juuni 2019. aasta määruses \(EL\) nr 2019/1111](#)) ja vajaduse korral pädevus arutada meetmeid, mis täiendavad otsust sideme kohta, on kindlaks tehtud, tuleb abielulahutuse, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamise avaldus esitada esimese astme kohtule (välja arvatud need lahusele või abielulahutuse vastastikuse kokkuleppe asjad, mis ei puuduta alaealisi lapsi ja mida menetleb notar). Mõnes kohtupiirkonnas on loodud perekonnaõigusele spetsialiseerunud esimese astme kohtud. Konkreetselt on esimese astme kohtud järgmised.

- Kohus, kelle tööpiirkonnas asub abikaasade ühine eluase.
- Kui abikaasad elavad eri kohtupiirkondades, võib hageja valida ühe järgmistest kohtutest:
 - abikaasade viimase ühise eluaseme järgne kohus või
 - kostja elukohajärgne kohus või
 - kui kostjal puudub kindlaksmääratud alaline elukoht või asukoht, võib hageja esitada avalduse omal äranägemisel sellele kohtule, kelle tööpiirkonnas kostja asub või viimati elas.
- Kui kostjal puudub kindlaksmääratud alaline elukoht või asukoht, võib hageja esitada avalduse omal äranägemisel sellele kohtule, kelle tööpiirkonnas kostja asub või viimati elas.
- Kui ka sel viisil ei saa kehtestada kohtualluvust, kuulub pädevus taotluse esitaja elukohajärgsele esimese astme kohtule.
- Kui abielu lahutamist või lahusele taotlevad mõlemad abikaasad ühiselt, võivad nad sellekohase avalduse esitada ühele järgmistest kohtunikest:
 - abikaasade viimase ühise elukoha alusel pädev kohtunik või
 - ühe hageja alalise elukoha alusel pädev kohtunik.
- Esialgsete ajutiste meetmete võtmist käsitlevaid avaldusi võib menetleda avalduse esitaja alalise elukoha järgse esimese astme kohtu kohtunik.

Hispaanias loodi [28. detsembri 2004. aasta alusseadusega nr 1/2004 \(soolise vägivalla vastaste terviklike kaitsemeetmete kohta\) naistevastase vägivalla asjade kohtud](#), millel on lahusele, abielulahutuse ja abielu kehtetuks tunnistamise menetlemise pädevus asjades, kus üks tsiviilkohtumenetluse pool on naine, kes on soolise vägivalla ohver, nagu on viidatud õigusakti artikli 87ter lõike 1 punktis a, ja üks tsiviilkohtumenetluse pooltest on uurimise all kui soolise vägivallateo toimepanija, sellele õhutaja või vaieldamatu osavõtja. Sel juhul tuleb avaldus esitada kriminaalasju käsitlevale naistevastase vägivalla asjade kohtule.

Teabe saamiseks Hispaania kohtuasutuste kohta ja kohtu leidmiseks võite kasutada [kohtu otsingumootorit](#) kohtute üldnõukogu veebisaidil.

Notari käsitletavate asjade korral peab notar asjakohase ametliku dokumendi koostama kohas, kus abikaasad viimati elasid koos või ühe taotleja alalises elukohas või viibimiskohas.

Brüsseli IIb määruse kohaldamise praktiline juhend on sellel veebilehel: [Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku väljaanded](#).

b. Formaalsused ja nõutavad dokumendid

Kui asi otsustatakse esitada kohtule, tuleb abielu kehtetuks tunnistamise, lahusele ja abielu lahutamise avaldus esitada kirjalikult ning selle peavad allkirjastama hageja õigusesindajad (*letrado* ja *procurador*). Nende õiguspraktikute teenuseid võivad abikaasad kasutada koos, kui nad taotlevad lahusele või abielu lahutamist ühiselt.

Lahusele, abielu kehtetuks tunnistamise või abielu lahutamise avaldusele tuleb lisada järgmised dokumendid:

- abielutõend ja kõikide laste sünnitõendid; pelgalt perekonnaseisukannete raamatu (*Libro de Familia*) väljavõtte esitamisest ei piisa;
- dokumendid, millel põhineb hageja avaldus;

- dokumendid, mida on vaja abikaasade ja vajaduse korral laste rahalise olukorra hindamiseks, näiteks maksudeklaratsioonid, palgatõendid, pangaväljavõtted, omandiõigust tõendavad dokumendid või kinnisvara registreerimise tõendid, kui poolte vaidlus on seotud varaküsimustega;
- vanemlik plaan meetmete kohta seoses piiratud teovõimega alaealiste lastega või vanemaealiste lastega, kellele kohus on määranud vanemliku toetuse meetmed;
- vastastikuse kokkuleppe ettepanek, kui lahusele või abielu lahutamist taotletakse ühise avalduse alusel.

Kui on tehtud valik ajada asja notari kaudu (ametlik lahusele või lahutus vastastikusel kokkuleppel ilma piiratud teovõimega alaealiste lasteta), peavad abikaasad seaduse järgi kaasama praktiseeriva juristi ametliku dokumendi koostamiseks ja esitama lisaks perekonnaseisuregistri tõenditele kokkuleppe.

12 Kas menetluskulude katteks on võimalik saada menetlusabi?

Hispaania tunnustab Hispaania kodanike, teiste Euroopa Liidu liikmesriikide kodanike ja Hispaanias elavate välisriigi kodanike õigust saada tasuta õigusabi, kui nad suudavad tõendada, et neil puuduvad piisavad vahendid kohtu poole pöördumiseks.

Füüsilistel isikutel on õigus saada tasuta õigusabi, kui neil puudub piisav vara ning nende aastased rahalised vahendid ja aastane brutosissetulek ühe leibkonna kohta kokku ei ületa järgmisi piirsummasid:

1. avalduse esitamise ajal kehtiva üldise riikliku sissetulekuindeksi (IPREM) kahekordne summa nende isikute puhul, kes ei ole ühegi leibkonna liikmed;
2. esitamise ajal kehtiva üldise riikliku sissetulekuindeksi kahe- ja poolekordne summa, kui isik on mis tahes liiki vähem kui neljaliikmelise leibkonna liige;
3. üldise riikliku sissetulekuindeksi kolmekordne summa, kui tegemist on nelja- või enamaliikmelise leibkonnaga.

Üldise riikliku sissetulekuindeksi (IPREM) arvutamine

Üldise riikliku sissetulekuindeksi (IPREM) arvutamine: teavet sissetulekuindeksi suuruse ja muutuste kohta leiate veebisaidilt <http://www.iprem.com.es>

Taotlus tuleb esitada sellele advokatuurile (*Colegio de Abogados*), kelle tööpiirkonnas asub kohus, kes korraldab põhikohtuistungit, või taotluse esitaja alalise elukoha järgsele kohtule; viimati nimetatud juhul edastab kohus avalduse territoriaalse pädevusega advokatuurile.

Advokatuurid on vastuvõtvad asutused piiriüleste vaidlustega seoses esitatavate taotluste puhul. Selliste vaidluste puhul on edastavaks asutuseks see advokatuur, kelle tööpiirkonnas asub taotluse esitaja harilik viibimiskoht või elukoht.

Euroopa Liidu kodanik, kelle elukohariik on õigusabi taotluste edastamise Euroopa kokkuleppe osaline, võib esitada taotluse keskasutusele, kelle tema riik on määranud kokkuleppe täitmise eesmärgil.

Taotlus tuleb esitada enne menetluse algatamist või – kui tasuta õigusabi taotleb kostja – enne hagile vastamist. Kuid hiljem võivad nii hageja kui ka kostja taotleda tasuta õigusabi pärast seda, kui nad on tõendanud, et nende rahaline olukord on muutunud.

Kui abikaasadel ei ole piisavalt ühist vara ja üks abikaasadest ei saa tasuta õigusabi, sest seda takistab teise abikaasa rahaline olukord, võib viimati nimetatud abikaasa olla kohustatud kandma kõik kohtuvaidluse kulud või osa neist kuludest korra alusel, mida nimetatakse *litis expensas* (lahutusmenetluse korral kohaldatav kohtumenetluse kulude jagamise erikord).

13 Kas abielulahutuse, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamise otsuse saab edasi kaevata?

Hispaania kohtute poolt lahusele, abielu lahutamise ja kehtetuks tunnistamise menetlustes tehtud otsused saab edasi kaevata. Apellatsioon tuleb esitada 20 päeva jooksul sellele esimese astme kohtule, kes tegi vaidlustatava otsuse, ja asjaomases kohtus tuleb appellatsioon ametlikult vormistada. Apellatsiooni arutamine kuulub asjaomase provintsikohtu (*Audiencia Provincial*) pädevusse. Teatud juhtudel võib esitada kassatsioonkaebuse ja

vajaduse korral erakorralise edasikaebuse menetlusnormide rikkumise kohta Hispaania kõrgeima kohtu tsiviilkolleegiumile või autonoomse piirkonna kõrgeima kohtu (*Tribunal Superior de Justicia*) tsiviil- või kriminaalkolleegiumile, kui asjaomases autonoomses piirkonnas kehtivad erinormid.

Apellatsioonid otsuse vastu kooskõlas seadusega ei peata otsusega heaks kiidetud meetmete mõjusust. Kui appellatsioon puudutab üksnes otsuseid meetmete kohta, peab kohtuametnik kuulutama abielu kehtetuks tunnistamise, lahusele või lahutuse otsuse lõplikuks ja selle kandmine perekonnaseisuregistrisse kiidetakse heaks.

Vastastikusel kokkuleppel toimuvate ametliku lahusele ja lahutuse menetluste korral ei saa esitatud kokkulepet heakskiitva kohtuotsuse peale üldjuhul appellatsiooni esitada. Seda saab siiski teha prokuratuur, kui ta on menetlusse kaasatud, ning ta võib esitada appellatsiooni iga alaealise või teovõimetu lapse huvides. Kui ei ole ühtegi meedet heaks kiidetud, võib esitada appellatsiooni.

Nende ajutiste ja esialgsete meetmete kohta, mida kohtunik võib võtta enne lahusele, abielu kehtetuks tunnistamist või lahutamist käsitleva menetluse algust või sellise menetluse ajal, ei saa appellatsiooni esitada, sest nende kehtivus on ajutine ja need asendatakse ametliku lahusele, abielu kehtetuks tunnistamise või lahutuse menetluse kohtuotsusega.

14 Milline on abielulahutuse, lahusele või abielu kehtetuks tunnistamise õigusliku tunnustuse taotlemise kord selles liikmesriigis, kui otsuse on teinud mõne teise liikmesriigi kohus?

Selles valdkonnas kohaldatakse [nõukogu \(EL\) 25. juuni 2019. aasta määrust nr 2019/1111 mis käsitleb kohtualluvust, abieluasjade ja vanemliku vastutusega seotud kohtuasjades tehtud lahendite tunnustamist ja täitmist ning rahvusvahelisi lapseröövde \(uuesti sõnastatud\)](#), mida tuntakse Brüsseli IIb määrusena, mis on jõustunud kõigis liikmesriikides peale Taani.

Nõukogu määrus (EL) 2019/1111 (Brüsseli IIb määrus) asendab määrust (EÜ) 2201/2003 (Brüsseli IIa määrus) alates 1. augustist 2022. Sõltuvalt ajalisest kohaldamisalast tuleb kohaldada üht või teist õigusakti.

Kui ainus eesmärk on abielu lahutamist, lahusele või abielu kehtetuks tunnustamist käsitleva teise liikmesriigi kohtuotsuse põhjal ajakohastada liikmesriigi (Ühendkuningriigis kuni 31. detsembrini 2020) perekonnaseisuregistri andmeid ja kui asjaomase liikmesriigi õiguse kohaselt ei ole nende otsuste peale enam võimalik kohtule appellatsiooni esitada, piisab sellest, kui perekonnaseisuregistrile esitatakse kooskõlas kohaldatava määruse sätetega asjakohane avaldus, millele peavad olema lisatud järgmised dokumendid:

- otsuse koopia, mis peab vastama selle autentsuse kindlakstegemiseks vajalikele nõuetele kooskõlas selle väljastanud riigi õigusnormidega;
- standardse ametliku näidise järgi koostatud tõend, mille on välja andnud otsuse teinud liikmesriigi kohus või pädev ametiasutus;
- tagaselja edastatud otsuse puhul dokumendid, mis näitavad, et kostjale esitati avaldus nõuetekohaselt.

Kui soovitakse ühes liikmesriigis (välja arvatud Taanis) abielu lahutamise, abielu kehtetuks tunnustamise või lahusele kohta tehtud otsuse tunnustamist Hispaanias, tuleks tunnustamistaotlus esitada sellele esimese astme kohtule, kelle tööpiirkonnas asub selle isiku elukoht, kellega seoses otsuse tunnustamist või mittetunnustamist taotletakse. Seejuures ei pea asjaomane otsus olema siduv liikmesriigis, kus see tehti (piisab, kui see on kehtiv päritoluriigis). Kui kostja elukoht ei ole Hispaanias, võib taotluse esitada sellele kohtule, kelle tööpiirkonnas kostja asub või kus oli tema viimane elukoht Hispaanias või eespool nimetatud asu- või elukohtade puudumise korral hageja alalise elukoha järgsele kohtule.

Taotlus tuleks esitada kirjalikult advokaadi abiga ning taotlusele tuleks lisada samad dokumendid, nagu eespool kirjeldatud juhtumi korral.

Otsuse tunnustamine võib olla vabas vormis.

Taanis tehtud otsuste tunnustamine Hispaanias toimub [30. juuli 2015. aasta rahvusvahelist juriidilist koostööd tsiviilasjades käsitleva seaduse 29/2015](#) alusel. Menetlus algab avaldusega, mis esitatakse otse pädevale

esimese astme kohtule.

Kui ainus eesmärk on kanne perekonnaseisuregistris, ei ole vaja kohtu eelnevat heakskiitu ega välisriigi kohtuotsuste täidetavaks tunnustamise menetlust (*exequatur*), sest kohaldatakse [21. juuli 2011 aasta perekonnaseisuregistri seadust 20/2011](#).

15 Millisesse kohtusse peaksin pöörduma, kui soovin vaidlustada abielulahutuse, lahusele või abielu kehtetuks tunnustamise otsuse tunnustamist, kui otsuse on teinud mõne teise liikmesriigi kohus? Milline on menetluse kord eespool nimetatud juhtudel?

Otsuse mittetunnustamise taotlemise menetlus on sama nagu otsuse tunnustamise taotlemise menetlus. Kui otsust tunnustati kooskõlas nõukogu määrusega (EL) 2019/1111, saab tunnustamisotsuse vaidlustada alles pärast seda, kui sellisest otsusest on teavitatud, ning asjakohasele provintsi kohtule tuleb apellatsioon esitada seaduses sätestatud tähtaja jooksul.

Kui kohtuasi on seotud Taanis tehtud otsusega, tuleb tunnustamine vaidlustada juba siis, kui esimese astme kohus menetleb vastaspoole esitatud taotlust otsuse tunnustamiseks. Kõigil juhtudel on vastuväite ametlikuks esitamiseks vaja kasutada advokaadi abi.

16 Millise riigi õigust lahutusmenetluses kohaldatakse, kui abikaasad ei ela selles liikmesriigis või on eri riikide kodanikud?

Pärast [määruse \(EL\) 1259/2010 jõustumist 21. juunil 2012. aastal](#) ning kooskõlas selle artiklitega 5 ja 8 võivad abikaasad määruses sätestatu alusel valida, millise riigi õigust kohaldatakse nende lahusele või abielulahutuse suhtes. Kui abikaasad seda valikut ei tee, kohaldatakse abielulahutuse või lahusele suhtes järgmist õigust:

1. selle riigi õigus, kus asus abikaasade harilik viibimiskoht kohtu poole pöördumise ajal; kui seda ei ole võimalik kindlaks teha, siis
2. selle riigi õigus, kus asus abikaasade viimane harilik viibimiskoht, tingimusel et nende seal elamise aeg lõppes mitte rohkem kui aasta enne kohtu poole pöördumist, kui üks abikaasadest elab endiselt selles riigis; kui seda ei ole võimalik kindlaks teha, siis
3. selle riigi õigus, mille kodanikud mõlemad abikaasad kohtu poole pöördumise ajal on; kui seda ei ole võimalik kindlaks teha, siis
4. selle riigi õigus, kus kohtu poole pöörduti.

Seadus, mida kohaldada abielu kehtetuks tunnustamisele ja selle mõjudele, määratakse kooskõlas seadusega, mida kohaldatakse abielu sõlmimisele vastavalt tsiviilseadustikule.

Mis puudutab abieluvararežiimi, siis kohaldatav seadus määratakse [nõukogu 24. juuni 2016. aasta määruse \(EL\) 2016/1103](#) alusel, rakendades kohtualluvuse valdkonnas suurendatud koostööd, kohaldatavat seadust ja abieluvararežiimi käsitlevate otsuste tunnustamist ja jõustamist, või kui see ei kehti, siis [Hispaania tsiviilseadustiku](#) artikli 9 lõiget 2.

Vanemliku vastutusega seotud küsimusi reguleeritakse [19. oktoobri 1996. aasta Haagi konventsiooni](#) alusel, mida kohaldatakse kohtu asukohariigi õiguse alusel.

Ajutiste meetmete puhul tuleks kohaldada sama õigust, mida kohaldatakse konkreetsel juhul lahusele, abielu kehtetuks tunnustamise või abielu lahutamise suhtes, välja arvatud pakiliste meetmete puhul, mida võidakse kohaldada Hispaanias asuvate isikute või vara suhtes, isegi kui Hispaanial ei ole pädevust asja arutada.

Ülalpidamiskohustuse suhtes kohaldatav seadus määratakse kooskõlas [ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatavat õigust käsitleva 23. novembri 2007. aasta Haagi protokolliga](#).

Abieluvararežiimi suhtes kohaldatav seadus määratakse kooskõlas [nõukogu 24. juuni 2016. aasta määrusega \(EL\) 2016/1103](#).

Et välisriigi õigus oleks Hispaanias kohaldatav, peab sellise õiguse sisu ja kehtivus olema vajaduse korral tõendatud; Hispaania kohus võib seda kontrollida kõikide vahenditega, mida ta peab õiguse kohaldamiseks oluliseks.

Lisaks tuleb rõhutada, et Hispaanias algatatud menetluse suhtes kohaldatakse alati Hispaania menetlusõigust olenemata sellest, millist õigust kohaldatakse abielu lahutamise, lahuselu või abielu kehtetuks tunnistamise suhtes. Neid menetlusi reguleerib [7. jaanuari 2000. aasta tsiviilmenetluse seaduse 1/2000](#) I jao IV osa.

See veebileht on osa portaalist „[Teie Euroopa](#)“.

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

■ Viimati uuendatud: 25/09/2025

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.